

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๕/๒๕๖๕

เรื่องพิจารณาที่ ๒๐/๒๕๖๔

วันที่ ๑ เดือน มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง { ประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้ร้อง
นายสำลี รักสุทธี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้ถูกร้อง

เรื่อง ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ ว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของ นายสำลี รักสุทธี สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๑๐) หรือไม่

ประธานสภาผู้แทนราษฎร (ผู้ร้อง) ส่งคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง สรุปได้ดังนี้

พลตำรวจเอก เสรีพิศุทธิ์ เตมียาเวส สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และคณะ รวม ๗๘ คน เข้าชื่อเสนอคำร้องต่อผู้ร้องว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของ นายสำลี รักสุทธี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พรรคภูมิใจไทย (ผู้ถูกร้อง) สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๑๐) เนื่องจากปรากฏข้อเท็จจริงว่า เมื่อวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๒ ศาลจังหวัดมหาสารคามมีคำพิพากษาในคดีอาญาหมายเลขดำที่ อ ๔๐๖๔/๒๕๖๑ คดีหมายเลขแดง ที่ อ ๑๓๔/๒๕๖๒ ระหว่างพนักงานอัยการจังหวัดมหาสารคาม โจทก์ ผู้ถูกร้อง จำเลย เรื่อง ลักทรัพย์

ว่า ผู้ถูกร้องมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๕ วรรคหนึ่ง (๑) (๓) และวรรคสอง ประกอบมาตรา ๓๓๖ ทวิ จำคุก ๓ ปี ๙ เดือน และปรับ ๖๐,๐๐๐ บาท ผู้ถูกร้องรับสารภาพ เป็นประโยชน์แก่การพิจารณา ลดโทษให้กึ่งหนึ่ง ตามมาตรา ๗๘ คงจำคุก ๑ ปี ๑๐ เดือน ๑๕ วัน และปรับ ๓๐,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด ๓ ปี คดีพ้นระยะเวลาอุทธรณ์ ตามกฎหมาย ไม่มีคู่ความฝ่ายใดอุทธรณ์ ถือว่าคดีได้ถึงที่สุดแล้ว เป็นกรณีที่ผู้ถูกร้องเคยต้องคำพิพากษา อันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ทำให้ผู้ถูกร้อง เป็นบุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๑๐) เป็นเหตุให้สมาชิกภาพ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖)

ผู้ร้องตรวจสอบลายมือชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอคำร้องแล้วเห็นว่า มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ร่วมกันเข้าชื่อเสนอคำร้องจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง จึงส่งคำร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ดังนี้

(๑) สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๑๐)

(๒) มีคำสั่งให้ผู้ถูกร้องหยุดปฏิบัติหน้าที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจนกว่าศาลรัฐธรรมนูญ จะมีคำวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคสอง

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องนี้ไว้วินิจฉัย ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง หรือไม่ เห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง เป็นกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๗๘ คน เป็นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวน สมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรเข้าชื่อร้องต่อผู้ร้องขอให้ส่งคำร้องไปยังศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อวินิจฉัยว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๑๐) และผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญแล้ว กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗ (๕) ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งรับคำร้องไว้วินิจฉัย และให้ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจง แก่ข้อกล่าวหา

สำหรับการสั่งให้ผู้ถูกร้องหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคสอง หรือไม่ เห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องปรากฏชัดเจนว่า ศาลจังหวัดมหาสารคามมีคำพิพากษาว่า ผู้ถูกร้องกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๕ วรรคหนึ่ง (๑) (๓) และวรรคสอง ประกอบมาตรา ๓๓๖ ทวิ และคดีถึงที่สุดแล้ว ประกอบกับผู้ร้องส่งสำเนา คำพิพากษาดังกล่าวและสำเนาหนังสือรับรองคดีถึงที่สุดพร้อมรับรองความถูกต้องจากศาลจังหวัดมหาสารคาม กรณีปรากฏเหตุอันควรสงสัยว่ามีกรณีตามที่ถูกร้อง จึงสั่งให้ผู้ถูกร้องหยุดปฏิบัติหน้าที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นับแต่วันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ จนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย และแจ้งให้ประธาน สภาผู้แทนราษฎรทราบ

ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาสรุปได้ว่า ผู้ถูกร้องอาศัยอยู่ที่อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม เมื่อปี ๒๕๕๑ ประสบปัญหาสถานบริการเปิดกิจการติดกับบ้านของผู้ถูกร้อง ซึ่งเป็นพื้นที่สีเขียวและที่พักอาศัยของประชาชน นักศึกษา ทำให้ประชาชนได้รับความลำบากจากเสียงดนตรี และทำให้เกิดอันตรายต่อนักศึกษา ต่อมาเมื่อปี ๒๕๕๓ ผู้ถูกร้องและชาวชุมชนร้องเรียนปัญหาดังกล่าว ไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาแต่ไม่ได้รับการแก้ไข ผู้ถูกร้องจึงนำสิ่งของในสถานบริการที่ทำให้เกิดเสียงดังไปทิ้ง เพื่อให้ปรากฏปัญหานำไปสู่การพิจารณาของหน่วยงานราชการ ผู้ถูกร้องถูกดำเนินคดีข้อหาบุกรุกและลักทรัพย์ หนายความของผู้ถูกร้องแนะนำให้รับสารภาพ เพื่อให้ศาลพิพากษารอการลงโทษ ผู้ถูกร้องยังสามารถ สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ ผู้ถูกร้องยอมรับว่าไม่ได้ศึกษารัฐธรรมนูญโดยละเอียด จึงรับสารภาพตามที่หนายความแนะนำและได้คืนทรัพย์สินให้ผู้เสียหายทุกชิ้น เหตุการณ์นี้ทำให้มีการย้ายร้านดังกล่าวไปอยู่ในเขตพื้นที่การอนุญาตตั้งสถานบริการ แม้ผู้ถูกร้องเป็นผู้กระทำผิด แต่ผู้ถูกร้อง มุ่งทำงานสร้างประโยชน์ให้ประชาชนทั้งในสภาผู้แทนราษฎรและในเขตพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม โดยไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน ทุ่มทะเลาะและมึผลงานเป็นที่ยอมรับของประชาชน แม้เคยต้องคำพิพากษา อันถึงที่สุดของศาลจังหวัดมหาสารคามว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมาย แต่การกระทำของผู้ถูกร้องมิได้เกิดจากการกระทำโดยทุจริตเพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย สำหรับตนเองหรือผู้อื่น ผู้ถูกร้องยอมอยู่ในฐานะที่จะได้รับความไว้วางใจในความสุจริต สามารถทำหน้าที่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่อไป ดังนั้น สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องไม่สิ้นสุดลง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๑๐)

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา และเอกสารประกอบแล้ว เห็นว่า คดีมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัย จึงยุติการไต่สวนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง กำหนดประเด็นที่ต้องพิจารณา วินิจฉัยว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๑๐) หรือไม่ นับแต่เมื่อใด

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ บัญญัติว่า “สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สิ้นสุดลง เมื่อ ... (๖) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๘ ...” และมาตรา ๙๘ บัญญัติว่า “บุคคลผู้มีลักษณะ ดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ... (๑๐) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมาย ว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก กฎหมาย ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ในความผิดฐานฟอกเงิน ...”

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๑๐) เป็นบทบัญญัติ ที่กำหนดลักษณะต้องห้ามบางประการของบุคคลเพื่อมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีเจตนารมณ์เพื่อป้องกันมิให้บุคคลที่ขาดความน่าเชื่อถือในความสุจริตหรือผู้ที่เคยทำความผิดอันเป็นปฏิปักษ์ ต่อประโยชน์สาธารณะเข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมือง อันจะเป็นหนทางให้ใช้ตำแหน่งและอำนาจหน้าที่ ของฝ่ายการเมืองกระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบได้โดยง่าย บุคคลที่จะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจนิติบัญญัติในฐานะที่เป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย ต้องได้รับการกลั่นกรองคุณสมบัติเบื้องต้น เพื่อเป็นหลักประกันว่าบุคคลนั้น ๆ จะปฏิบัติหน้าที่อย่างซื่อสัตย์สุจริต มีความประพฤติและคุณสมบัติ เป็นที่ยอมรับและเชื่อถือของสาธารณชนในทุกด้าน ปราศจากมลทินมัวหมองในส่วนที่เกี่ยวกับ ฐานความผิดนั้น หลักการสำคัญของบทบัญญัติมาตรา ๙๘ (๑๐) ยึดถือคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดว่า ได้กระทำความผิดเป็นสำคัญ โดยไม่ได้คำนึงว่ามีเหตุบรรเทาโทษ หรือได้รับการลงโทษหรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา และเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า เมื่อวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๒ ศาลจังหวัดมหาสารคามมีคำพิพากษาในคดีอาญาหมายเลขดำที่ อ ๔๐๖๔/๒๕๖๑ คดีหมายเลขแดงที่ อ ๑๓๔/๒๕๖๒ ว่าผู้ถูกร้องมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๕ วรรคหนึ่ง (๑) (๓) และวรรคสอง ประกอบมาตรา ๓๓๖ ทวิ ซึ่งเป็นความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่กระทำโดยทุจริต ตามประมวลกฎหมายอาญา และคดีนี้ พ้นระยะเวลาอุทธรณ์ตามกฎหมาย ไม่มีคู่ความฝ่ายใดอุทธรณ์ ถือว่าคดีถึงที่สุดแล้ว ตามหนังสือรับรองคดีถึงที่สุดของศาลจังหวัดมหาสารคาม ลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๔ ต่อมาผู้ถูกร้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒

ข้อโต้แย้งของผู้ถูกร้องที่ว่า การกระทำความผิดดังกล่าวของผู้ถูกร้องมิได้เกิดจากการกระทำโดยทุจริต เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๑๐) มีเจตนารมณ์ให้ยึดถือคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดว่าได้กระทำความผิดตามที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๑๐) ซึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๔ บัญญัติว่า “ผู้ใดเอาทรัพย์ของผู้อื่น หรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยไปโดยทุจริต ผู้นั้นกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ต้องระวางโทษ ...” มาตรา ๓๓๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้ใดลักทรัพย์ (๑) ในเวลากลางคืน ... (๓) โดยทำอันตรายสิ่งกีดกัน สำหรับคุ้มครองบุคคลหรือทรัพย์ หรือโดยผ่านสิ่งเช่นว่านั้นเข้าไปด้วยประการใด ๆ ...” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ถ้าความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำที่ประกอบด้วยลักษณะดังที่บัญญัติไว้ในอนุมาตราดังกล่าวแล้ว ตั้งแต่สองอนุมาตราขึ้นไป ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษ ...” มาตรา ๓๓๖ ทวิ บัญญัติว่า “ผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรา ๓๓๔ มาตรา ๓๓๕ มาตรา ๓๓๕ ทวิ หรือมาตรา ๓๓๖ โดยแต่งเครื่องแบบทหาร หรือตำรวจหรือแต่งกายให้เข้าใจว่าเป็นทหารหรือตำรวจ หรือโดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด หรือโดยใช้ยานพาหนะเพื่อสะดวกแก่การกระทำความผิดหรือการพาทรัพย์นั้นไป หรือเพื่อให้พ้นการจับกุม ต้องระวางโทษหนักกว่าที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ กึ่งหนึ่ง” ดังนั้น ความผิดฐานลักทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๕ ประกอบมาตรา ๓๓๖ ทวิ จึงเป็นความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๑๐) และศาลมีคำพิพากษา อันถึงที่สุดแล้ว ข้อโต้แย้งดังกล่าวฟังไม่ขึ้น

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า เมื่อวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๒ ผู้ถูกร้องเคยต้องคำพิพากษาของศาลจังหวัดมหาสารคามในคดีอาญาว่า กระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา และคดีถึงที่สุดแล้ว เมื่อผู้ถูกร้องเคยต้องคำพิพากษานั้นถึงที่สุดว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ผู้ถูกร้องจึงเป็นบุคคลมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๑๐) อันเป็นเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖)

ประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไปมีว่า เมื่อวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๑๐) แล้วสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงนับแต่เมื่อใด

เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ บัญญัติว่า “สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงเมื่อ ... (๖) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๘ ...” และมาตรา ๙๘ บัญญัติว่า “บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ... (๑๐) เคยต้องคำพิพากษานั้นถึงที่สุดว่ากระทำ ... ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ...” บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญมาตราดังกล่าวเป็นบทบัญญัติว่าด้วยลักษณะบุคคลที่ต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และเป็นเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นสิ้นสุดลงเมื่อมีลักษณะต้องห้ามดังกล่าว กล่าวคือ การต้องไม่เคยต้องคำพิพากษานั้นถึงที่สุดว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ต้องมีอยู่ในขณะสมัครรับเลือกตั้ง และตลอดระยะเวลาที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มิใช่ต้องไม่มีอยู่ในขณะสมัครรับเลือกตั้งเท่านั้น แต่ต้องไม่มีตลอดระยะเวลาที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วย หากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นมีเหตุใดเหตุหนึ่งตามที่บัญญัติเป็นลักษณะต้องห้ามเมื่อใด ย่อมทำให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นสิ้นสุดลงทันทีที่มีลักษณะต้องห้ามนั้น แม้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ผู้ถูกร้องหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคสอง บัญญัติให้กรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงให้ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ก็ตาม แต่ความปรากฏเมื่อวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๒

ศาลจังหวัดมหาสารคามมีคำพิพากษาในคดีอาญาหมายเลขดำที่ อ ๔๐๖๔/๒๕๖๑ คดีหมายเลขแดงที่ อ ๑๓๔/๒๕๖๒ ว่า ผู้ถูกร้องมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๕ วรรคหนึ่ง (๑) (๓) และวรรคสอง ประกอบมาตรา ๓๓๖ ทวิ คดีนี้ พันระยะเวลาอุทธรณ์ตามกฎหมาย ไม่มีคู่ความฝ่ายใดอุทธรณ์ถือว่าคดีถึงที่สุด อันเป็นเหตุที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ผู้ถูกร้องใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ผู้ถูกร้องทราบข้อเท็จจริงนี้อยู่ก่อนว่า ในวันที่ผู้ถูกร้องใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ผู้ถูกร้องมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๘ (๑๐) มิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง โดยเหตุที่เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา แม้ผู้ถูกร้องจะได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อแต่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๐ บัญญัติให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเริ่มตั้งแต่วันเลือกตั้งสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องจึงสิ้นสุดลงนับแต่วันเลือกตั้ง คือ วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒

เมื่อสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลง ทำให้มีตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อว่างลง รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๕ วรรคหนึ่ง (๒) บัญญัติให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรประกาศให้ผู้มีชื่ออยู่ในลำดับถัดไปในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้นเลื่อนขึ้นมาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่าง โดยต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษาภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่างลง จึงให้ถือว่าวันที่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่างลงคือ วันที่ศาลรัฐธรรมนูญอ่านคำวินิจฉัยให้แก่คู่กรณีฟังโดยชอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๖ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติให้คำวินิจฉัยของศาลมีผลในวันอ่าน คือ วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๕

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๑๐) นับแต่วันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คือ วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒ และให้ถือว่าวันที่ศาลรัฐธรรมนูญอ่านคำวินิจฉัยให้แก่คู่กรณีฟังโดยชอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา

ของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๖ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติให้คำวินิจฉัยของศาลมีผลในวันอ่าน คือ วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๕ เป็นวันที่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่างลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๕ วรรคหนึ่ง (๒)

นายวรวิทย์ กังศศิเทียม
ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

นายทวีเกียรติ มินะกนิษฐ
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายปัญญา อุดชาชน
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายวิรุฬห์ แสงเทียน
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายจิรนิติ หะวานนท์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายณภดล เทพพิทักษ์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ